

**JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
BARAZA LA MITIHANI LA TANZANIA
UPIMAJI WA KITAIFA WA DARASA LA NNE**

05

SAYANSI NA TEKNOLOJIA

Muda: Saa 1:30

Mwaka 2018

Maelekezo

1. Karatasi hii ina sehemu A na B zenye jumla ya maswali **matano (5)**
2. Jibu maswali yote katika kila sehemu.
3. Sehemu A ina alama **thelathini (30)** na sehemu B ina alama **ishirini (20)**

SEHEMU A (Alama 30)

1. Jibu kipengele (i) – (v) kwa kuchagua herufi ya jibu sahihi na kuiandika kwenye kisanduku.
 - (i) Lipi ni kundi la viumbe hai pekee?

a) Jani, ndege na jiwe	c) Mti, jani na mbao
b) Paka, mti na kuku	d) Kiti, jani na ndege []
 - (ii) Gesi ya oksijeni inasaidia kuunguza chakula ili kupata.

a) Nishati	b) Moshi	c) mvuke	d) hewa []
------------	----------	----------	----------------
 - (iii) Kwanini ni mhimu kusafisha miili yetu?

a) Ili kuzuzia magonjwa	c) Ili kupendezesha ngozi
b) Ili kupaka mafuta	d) Ili kuupa mwili hewa []
 - (iv) Yapi ni madhara ya uharibifu wa mazingira?

a) Kupotea kwa wadudu	c) Kuongezeka kwa wanyama
b) Kusambaa kwa mavumbi	d) Kutoke kwa magonjwa []
 - (v) Maji yana umuhimu gani kwa viumbe hai?

a) Kusafirisha virutubisho	c) Kuyeyusha virutubisho
b) Kutengeneza chakula	d) Kutuliza kiu []
2. Jibu vipengele (i) – (ii) kwa kuoanisha maelezo kuhusu sehemu za runinga katika orodha A na sehemu za runinga katika orodha B. Andika herufi ya jibu sahihi kwenye mabano uliyopewa.

Orodha A	Jibu	Orodha B
(i) Sehemu inayoonesha picha na maandishi kwenye runinga.	[]	A. Rimoti B. Vitufe
(ii) Sehemu inayotoa sauti kwenye runinga ili kupata ujumbe.	[]	C. Swichi D. Waya
(iii) Sehemu ya kuamrisha runinga kwa mbali.	[]	E. Spika F. Antenna
(iv) Sehemu inayodaka mawimbi ya runinga angani.	[]	G. sikrini
(v) Sehemu inayosafirisha umeme kutoka kwenye soketi hadi kwenye runinga.	[]	

3. Jibu kipengele (i) – (v) kwa kuchagua neno sahihi kutoka kwenye kisanduku na kuliandika kwenye nafasi uliyopewa.

Chaja, laini ya simu, sikrini, antenna, kipaza sauti, betri

- (i) Sehemu gani hutumika kuonesha majina na namba kwenye simu?
 (ii) Sehemu inayopokea mawimbi ya sauti na picha inajulikana kama _____
 (iii) Sehemu inayoingiza nguvu ya umeme kwenye simu inaitwaje?
 (iv) Sehemu gani inahifadhi nishati ya umeme kwenye simu?
 (v) Sehemu gani hutumika kuunganisha simu za mtandao wa simu?

SEHEMU B (Alama 20)

4. Umepewa hatua A – E za ufuaji wa soksi. Panga hatua hizo kwa mtiririko kuanzia hatua ya kwanza hadi ya mwisho kwa kuandika sentensi ya hatua husika katika nafasi ya kujibia uliyopewa.
- A. Zisuuze soksi katika maji safi kuondoa sabuni.
 B. Fikicha sehemu za juu na chini za soksi.
 C. Anika soksi kwenye Kamba ili zikauke.
 D. Ziweke soksi kwenye beseni la maji safi na pakaa sabuni.
 E. Andaa maji safi na sabuni.

Majibu:

Hatua	Herufi
Hatua ya 1	
Hatua ya 2	
Hatua ya 3	
Hatua ya 4	
Hatua ya 5	

5. Chunguza picha zifuatazao kisha jibu maswali katika kipengele (i) – (v)

- (i) Taja shughuli inayofanywa na watu wawili wanaoelea kwenye maji.
 (ii) Tofauti na binadamu, ni mnyama gani mwengine anaelea kwenye maji?
 (iii) Ni ugonjwa gani anaweza kuenezwa na mnyama anayeelea katika maji?
 (iv) Taja dalili mbili (2) za ugonjwa ulioutaja
 (v) Ogani gani za mwili hushambuliwa na ugonjwa huo?